

INDEKS NORDLAND 2005

Nordlands økonomi og samfunnsutvikling

Indeks Nordland

Nordland fylkeskommune

DEN NYE HVERDAGEN

NORDLAND ER GODT RUSTET

Motoren i nordnorsk næringsliv

Konklusjonen er klar: Nordland er motoren i nordnorsk næringsliv og for sjette året på rad vokser Nordlands betydning for norsk økonomi. Bedriftene setter ny rekord i omsetning med 78 milliarder kroner i 2004, dette tilsvarer 57 % av omsetningen i Nord-Norge. Nordland forsterker dermed sin rolle som storebroren i nordnorsk økonomi.

Resultatene i denne rapporten viser at vi er flinke til det vi holder på med i Nordland. Næringslivet er inne i en høykonjunktur og veksthastigheten er på hele 12 % i nordlandsøkonomien. De beste nyhetene kommer fra prosessindustrien og marin sektor, der fiskeoppdrett for første gang på 4 år viser lønnsomhet og vekst. Nordland har således positiv utvikling i alle sektorer i 2005.

Den nye hverdagen er her og Nordland er godt rustet. I den nye hverdagen er kompetanse og skreddersøm verktøyene for å vinne. Indeks Nordland 2005 viser at Nordland har en sterk økonomi og et unikt utgangspunkt for å hevde seg i den sterkt voksende tjenestesektoren. Nordland har gjennom kombinasjonen av industri og tjenesteyting unike fordeler for utvikling av nye spennende produkter og tjenester. Vi vil kunne hevde oss i arenaer der kompetanseinnslaget og teknologiinnholdet er høyt og konkurranseflaten er internasjonal. Utenfor Norge går kompetansetoget stadig raskere, for Nordland er det derfor svært viktig å utnytte dagens fortrinn. Manglende satsing vil raskt true de bedrifter som ikke makter å utvikle produkter og løsninger i takt med markedet. Alternativet med å bli stående igjen på perrongen som produsent av standardvarer og -tjenester er svært lite attraktivt. Det er nesten umulig å skape vekst i Nordland ensidig basert på produkter som bare skal konkurrere på pris.

For befolkningen i Nordland innebærer den nye hverdagen forandringer for mange. Flere og flere nordlendinger vil kombinere bylivet med landsbygdas stillhet i ferie og fritid. Dette blir forsterket av at jobbskapingen gjennomgående skjer i byene. Arbeidsstokken i Nordland gir et svært godt grunnlag for videre vekst. Kombinasjonen av dyktige bedriftsledere og ansatte kombinert med ny kompetanse og teknologi gir spennende muligheter både nasjonalt og internasjonalt, samt i utviklingen av nordområdene.

Økende aktivitet i nordområdene innen energi, fiskeri, stabil politisk samhandling og samarbeid om utdanning bidrar også med nye muligheter for Nordlands næringsliv. Det sterke industriklusteret i Nordland gir unike muligheter for å introdusere gass fra Finnmark som energikilde i prosessindustrien, samt å utvikle ny industri basert på bruk av gass som råstoff og energikilde. Utfordringen fremover blir nå å utnytte disse mulighetene.

Edvin Kaski
Leder styringsgruppen Indeks Nordland
Direktør Innovasjon Norge Nordland

Kurt Jessen Johansson
Direktør NHO Nordland

Erlend Bullvåg
Prosjektleder
Kunnskapsparken Bodø AS
Handelshøgskolen i Bodø

Svenn Are Jenssen
Direktør Kunnskapsparken Bodø AS

Jørn Sørvig
Nærings- og samferdselsjef
Nordland Fylkeskommune

HVA ER INDEKS NORDLAND?

Hva er Nordland?

Nordland fylke er Norges nest største fylke med et areal på 38 456 km² og ca. 237 000 innbyggere. Nordland grenser til Nord-Trøndelag i sør og Troms i nord. Fylket består av 44 kommuner, og har sitt administrasjonssenter i Bodø som er fylkets største by med 44 414 innbyggere. Nordland har landets lengste kystlinje, noe som har satt sitt preg på tradisjoner og kultur.

Hva er en indeks?

En indeks måler den relative verdien i forhold til et startpunkt. Eksempel på dette er omsetningen som i 1997 var 100, men som i 2004 har vokst til 186. Dette betyr at inntektene er 86 % høyere i 2004 enn i 1997. Dersom indeksen hadde vært under 100 ville dette betydd at inntektene hadde vært lavere enn de var i 1997.

Bransjeinndeling

Næringslivet er delt inn i disse hovedbransjene:

- Primærnæringene
 - Jordbruk, skogbruk og fiske
- Industri, olje, kraft, bygg og anlegg
- Varehandel, hotell, restaurant, transport og tele
- Forretningsmessig tjenesteyting, eiendom og finans
- Service, privat og offentlig tjenesteyting

Kategoriene er i mange tilfeller forkortet for enkelthetens

Hva er næringslivets omsetning?

Omsetning er summen av bedriftenes årlige driftsinntekter. Dette inkluderer ikke ekstraordinære inntekter og kapitalinntekter som f.eks. renteinntekter.

Hva er driftsresultatgrad?

I Indeks Nordland er driftsresultatgraden definert som den andelen driftsresultatet utgjør av driftsinntektene. Resultatgrad er lønnsomheten av driften før finansinntekter og finanskostnader, dette omtales også som driftsmargin.

Hva er soliditet?

Soliditet er et uttrykk for egenkapitalens andel av totalkapitalen i bedriftene. Soliditeten forteller med andre ord hvor mye av verdiene i et selskap som er finansiert med egne midler. Begrepen kapitalfundament og egenkapitalandel er også brukt.

Hva er rentabilitet?

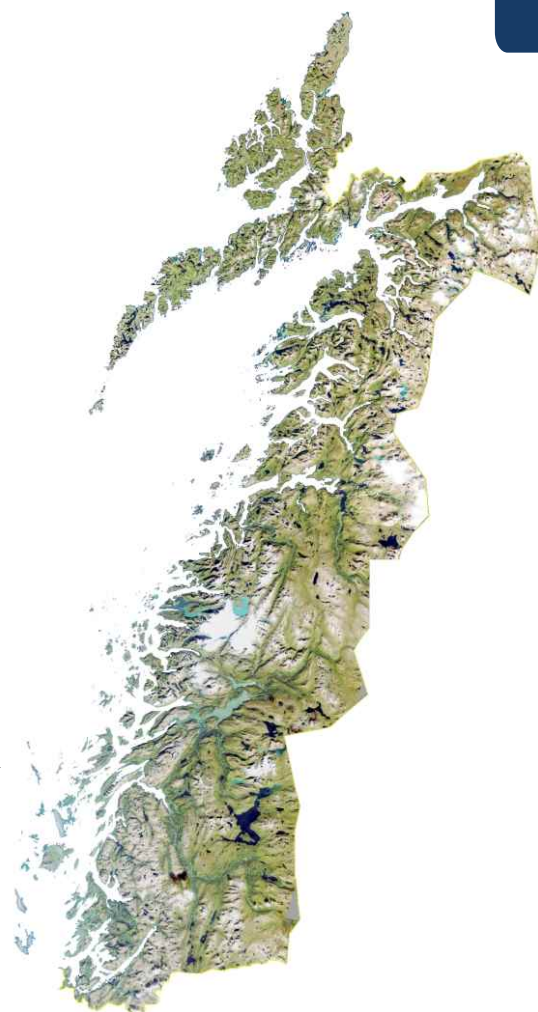
Rentabilitet er avkastningen på den totale kapitalen i bedriftene. Bedriftenes totale verdier er en sum av innsatsen som eiere, banker, det offentlige og andre aktører i samfunnet har i selskapet. Siden det er avkastning til alle med interesser i selskaper som måles, blir nøkkeltallet regnet ut fra driftsresultat pluss finansinntekter. Det er med andre ord hva samfunnet som helhet får som avkastning fra bedriftene.

Hva er konkurransekursindeksen?

Konkurransekursindeksen (KKI) er et mål på våre handelspartneres valutaer sett i forhold til kronens verdi. Utgangspunktet for indeksen er verdien av kronen 1. januar 1990. Stigende verdi betyr gunstigere kronekurs for Eksportbedriftene, mens en synkende verdi tilsier at eksportbedriftene får mindre igjen for det varer og tjenester de selger i utlandet.

INNHOOLD

DEN NYE HVERDAGEN	SIDE 2
HVA ER INDEKS NORDLAND	SIDE 3
OPPSUMMERING	SIDE 4
<u>NÆRINGSLIVETS PRESTASJONER</u>	
NORDLAND STYRKER SIN POSISJON	
I NORSK ØKONOMI	SIDE 5
HISTORISK OMSETNINGSVEKST	SIDE 8
DOBLET DRIFTSRESULTAT	SIDE 10
EGENKAPITALEN STYRKES	SIDE 12
<u>REKORDHØY EKSPORT</u>	SIDE 14
<u>NÆRINGSLIVETS PRESTASJONER</u>	
1900 NYE BEDRIFTER I NORDLAND	SIDE 16
NÆRINGSLIVETS FORVENTNINGER	SIDE 18
<u>REISELIV</u>	SIDE 20
<u>SAMFUNNSLIV</u>	
UENDRET ARBEIDSLEDIGHET I NORDLAND	SIDE 23
STABIL SYSSELSETTING	SIDE 24
VI TRENGER FLERE UNGE	SIDE 26
RIMELIGERE ARBEIDSKRAFT I NORDLAND	SIDE 27

OPPSUMMERING

NORDLAND NORGE

OMSETNING

- Omsetningen når et rekordnivå på 78 milliarder kroner drevet av fremgang innen prosessindustri, tjenesteyting, varehandel og oppdrett.
- Nordland er den desidert største av økonomiene i Nord-Norge.

DRIFTSRESULTAT OG AVKASTNING

- Driftsmarginene i Nordland har økt kraftig til 7,9 % og er høyere enn for landsgjennomsnittet.
- Lønnsomheten dras opp av prosessindustrien, forretningsmessig tjenesteyting og marin sektor.
- Totalkapitalavkastningen er på nasjonalt nivå i Nordland.
- Det er vekst i avkastningen i alle bransjer, med unntak av varehandel, hotell, restaurant, transport og tele.

KAPITALFUNDAMENT

- Egenkapitalen vokser i Nordland. Nordland tar innpå landsgjennomsnittet
- God lønnsomhet i prosess- og kraftindustrien drar opp egenkapitalandelen i fylket.
- Egenkapital er nødvendig for å ha evne til innovasjon og nyutvikling.

EKSPORT

- Nordland har svært høy aktivitet i eksport, fortrinnsvis av fiske og produkter fra prosessindustrien.
- Aktiviteten forventes å ikke øke vesentlig for prosessindustrien i 2006, men fortsette å vokse for fisk.
- Økningen i eksporten har vært mye sterkere i Nordland enn i Norge de siste årene.

NYETABLERINGER

- I 2005 vil det bli etablert rundt 1900 bedrifter i Nordland.
- Det er 8 nyetableringer pr. 1000 innbygger i Nordland mot 11 pr. 1000 innbygger på landsbasis.

REISELIV

- Reiselivet har brutt en langvarig stabil trend med god vekst i 2005.
- Økende etterspørsel fra næringslivet og flere innenlands ferierende nordmenn bidrar positivt.
- Frem til 2007 satses det sterkt på felles profilering og merkevarebygging for å styrke Nordlands reiseliv.

NÆRINGS LIVETS FORVENTNINGER TIL 2005 OG 2006

- Det forventes økte investeringer i offentlig sektor og innen industrien. Dette er i hovedsak infrastrukturinvesteringer og ikke investeringer i økt kapasitet.
- Kompetansebedriftene forventer økte investeringer.
- Renteøkninger fremover vil kunne gjøre valutasituasjonen vanskeligere for eksportbransjen.

SYSSELSETTING

- Den nye fremtiden kommer stadigere klarere fram i sysselsettingsstrukturen i Nordland.
- Vi får stadig flere i tjenesteytende yrker.
- Antall ansatte i høytlønnende yrker er voksende.
- Sysselsettingen opprettholdes i Nordland.
- Arbeidsledigheten har ikke gått ned i Nordland i samme omfang som resten av Norge.

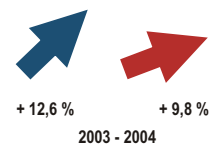
BEFOLKNING

- Det er tiltakende flytting ut fra Nordland.
- Befolkningen i aldersgruppen 20-29 år synker betraktelig, og Nordland ligger på bunnivå på dette feltet i Norge.

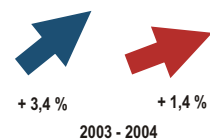
LØNNSNIVÅ

- Arbeidskraften i Nordland stiger langsommere i pris sammenlignet med landet forøvrig.
- Økende sysselsetting i høytlønnsykker øker lønnsnivået, men langsommere enn veksten i landet som helhet.

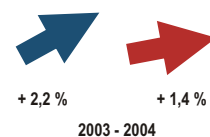
SUM OMSETNING

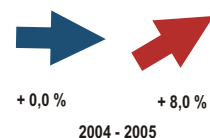
DRIFTSRESULTATGRAD

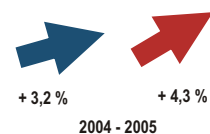
EGENKAPITALANDEL

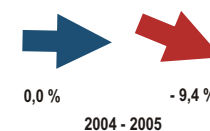
EKSPORT I MILLIARDER KRONER - uten olje

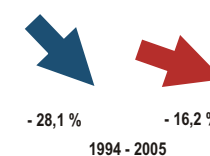
ANTALL NYETABLERINGER

GJENNOMSNTLIG ANTALL ARBEIDSLLEDIGE

BEFOLKNING 20 - 29 ÅR

NORDLAND STYRKER SIN POSISJON I NORSK ØKONOMI

Indeks Nordland analyserer vår posisjon og utvikling i forhold til norsk økonomi. En slik sammenligning gir informasjon både om drivkreftene bak endringer i Nordland, og hvordan vi gjør det i forhold til norsk økonomi. Indeksen dekker flere formål. Den gir enkeltbedrifter en målestokk på egen utvikling, og den sier oss noe om næringslivets utvikling og utfordringer. Den viser trendene i samfunnsutviklingen og gir en pekepinn om hvor næringspolitikken må innrettes. Indeks Nordland viser frem Nordland for omverdenen.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

Nordlandsbedriftene har siden forrige utgave av Indeks Nordland gått inn i en høykonjunktur. Det er satt en historisk omsetningsrekord med 78 milliarder kroner i omsetning i 2004, tallene for 2005 forventes å slå denne. Nordland blir dermed stadig viktigere for norsk og nordnorsk økonomi. Hele 57 % av den totale omsetningen i Nord-Norge skapes i Nordland. Nordland vokser raskere i volum enn Norge for åttende året på rad. Det forventes en vekst på mellom 6 til 7 % i 2005. Signaler fra eksportørene, forventede effekter av gradvis renteøkning og forventninger i varehandelen signaliserer en utflating i 2006.

Økende omsetning gir lavere enhetskostnader og betydelig økt lønnsomhet. Driftsresultatet i Nordland utgjør nå 7,9 % av driftsinntektene. Dette er sterkere enn nasjonalt, med 6,9 %. I Nordland har marin sektor og industrien høyere lønnsomhet enn i landet for øvrig. De øvrige sektorene har lavere vekst i lønnsomheten enn landsgjennomsnittet. Det er svært gledelig at marin sektor igjen er lønnsom. Forretningsmessig tjenesteyting er mest lønnsom i Nordland med 12 % driftsresultatgrad.

God lønnsomhet gir vekst i soliditeten. Egenkapitalandelen er fremdeles lavere i Nordland med 34,4 % mot 37,7 % i Norge, men den vokser raskere i Nordland enn i landet for øvrig. Det er industriens sterke resultater de to siste årene som gir størst bidrag til økningen. Industrien og servicesektoren har høyere egenkapitalandel enn i landet for øvrig. Avkastningen på investert kapital øker mer i Nordland enn i Norge, men er fremdeles lavere i Nordland med henholdsvis 9,0 % mot 9,7 % for Norge. Høyest avkastning har bedriftsrettet tjenesteyting med 11 %. Risikoen knyttet til nordlandsbedriftene er redusert. Svært lave tap for bankene i 2005 bekrefter den økende soliditeten og lønnsomheten.

De sterke vekstimpulsene i Nordlands økonomi kommer fra prosessindustrien, bygg og anlegg, marin sektor og den kunnskapsbaserte delen av næringslivet. Nordland har stor bredde i næringsstrukturen. God utvikling i alle sektorer gir derfor svært god utvikling for fylket totalt sett. Den positive volumutviklingen illustreres ved at Nordland har økt omsetningen i perioden 1997 til 2004 med 86 %, mens økningen i Norge er 43 %. Tabellen øverst på neste side oppsummerer utviklingen.

	Nordland		Norge	
	1997	2004	1997	2004
Omsetning	42	78	1 546	2 210
Resultatgrad	6,6 %	7,9 %	8,3 %	6,9 %
Rentabilitet	6,7 %	8,9 %	2,0 %	9,7 %
Soliditet	28,0 %	34,4 %	7,2 %	37,7 %

Eksporten er fortsatt en stor suksess for Nordland. Det er sterk vekst fra starten av 2003 frem til tredje kvartal 2005. Det forventes en rekordhøy eksportverdi for 2005 på hele 12,1 milliarder. Sammenlignet med 2003 er verdien av eksporten fra Nordland steget med hele 24 %. Vår største eksportartikkel er metaller med 8 milliarder og fisk med 3,7 milliarder i 2005. Prosessindustrien i Nordland har klart å opprettholde marginene på tross av dyrere råvarer og energi. Tiltakende internasjonal konkurranse for standardprodukter aktualiserer investeringer og omstilling til mer verdifulle produkter. Prosessindustrien i Nordland skulle med sin kompetanse og erfaring være godt rustet for en slik omstilling.

Utviklingen i fylkets reiselivsnæring er for første gang analysert i Indeks Nordland. Næringen er inne i en positiv trend med en vekst på 7 %. Det er vekst både i overnattings- og opplevelsessegmentet. Drivkreftene bak veksten er økende kjøp fra næringslivet, økende sommertrafikk, økende feriering innenlands blant nordmenn og økende kjøp av opplevelsesprodukter. Det ble sommeren 2005 solgt i alt 780 000 overnattinger i Nordland. Mens hotellene økte aktiviteten, hadde campingplassene en nedgang på 5 % i aktiviteten. Næringen fremhever potensialet for reiseliv i Nordland. I regi av Nordland fylkeskommune og næringen utvikles det nå felles profilering av merkevaren Nordland.

Syssetningen er stabil på 107 000 tross økende aktivitet i bedriftene. I 2005 skapes nye jobber i hovedsak innenfor forretningsmessig tjenesteyting og offentlig sektor. Netto jobbskaping i 2004 er kun 281 sysselsatte. Industrien og varehandelen har lavere fall i syssetningen enn normalt. Det er fortsatt sterkt fokus på effektiv drift. Det er ledig kapasitet i de fleste bransjer med unntak av bygg og anlegg. Innslaget av arbeidstakere med høy kompetanse er 23 % og stiger. Nasjonalt er innslaget 29 %. Nordland har dermed plass til 6 000 flere høyt utdannede før vi tangerer nasjonalt gjennomsnitt.

God aktivitet har ikke redusert arbeidsledigheten i 2005 Gjennomsnittlig ledighet er uendret fra 2004 med 5 070 arbeidsledige. På landsbasis er antallet registrerte ledige redusert med 11 %. Nordland inntar dermed jumboplassen. Svak jobbskaping innen varehandel (liten tilgang på nye kjøpesentra), og offentlig sektor sammenlignet med Norge forklarer utviklingen. Det rapporteres fra Aetat om færre bedrifter med planer om å øke syssetningen i 2006. Lønnsnivået i Nordland ligger 13% under nasjonalt gjennomsnitt. For arbeidsgivere stiger prisen på arbeidskraft i Nordland langsommere enn landsgjennomsnittet. Flyttingen ut av fylket forventes å øke i 2006. Dette er allerede synlig i form av tiltakende nedgang i befolkningen i aldersgruppen 20 - 29 år. Mens folkemengden i landet totalt har økt med 6,5 % de siste 10 årene har den i Nordland sunket med 1,9 %.

Hvilke bransjer gjør det best i Nordland?

Indeks Nordland har rangert sektorene etter de økonomiske nøkkelparemetrene; vekst i omsetning, driftsresultat, avkastning på total kapital og soliditet.

Varehandelen, hotell, restaurant og transport er i ferd med å bli tatt igjen av industrien som fylkets største næringsområde målt i omsetning. De to kategoriene er nå så godt som like store med rundt 29 milliarder kroner i omsetning i 2004. Betydningen av marin sektor er igjen økende, men det er imidlertid langt opp til omsetningstoppen i 2001 med nesten 6 milliarder kroner. I 2004 er industrien 6 ganger større enn marin sektor målt i omsetning.

Offentlig og privat serviceproduksjon sysselsetter flest i Nordland med 43,7 % av sysselsettingen. Varehandel, restaurant og transport er vår nest største sektor med 24 % av sysselsettingen fulgt av industrien med 18 %. God jobbskaping innen forretningsmessig tjenesteyting gjør at sektoren for første gang er større enn primærnæringene målt i sysselsetting. En gjennomgående effektivisering av marin sektor bidrar også til dette.

Rangering	Primær	Industri	Varehandel	Forretn. tjen.	Service
Omsetning	4 (5)	2 (2)	1 (1)	3 (3)	5 (4)
Sysselsatte	5 (4)	3 (3)	2 (2)	4 (5)	1 (1)
Resultatgrad	3 (5)	2 (2)	5 (4)	1 (1)	4 (3)
Soliditet	5 (5)	2 (2)	4 (4)	3 (3)	1 (1)
Rentabilitet	5 (5)	3 (2)	4 (4)	1 (1)	2 (3)

Rangering av nordlandsbedriftene (tall i parentes er posisjon i 2003).

Forretningsmessig tjenesteyting er den bransjen som er mest lønnsom i Nordland, fulgt av industrien og gledelig nok primærnæringene dominert av marin sektor. Marin sektor har gjort et stort sprang og er nå mer lønnsom enn varehandelen og servicesektoren. Varehandelen er minst lønnsom målt i resultatgrad med 3,6 %. Best soliditet har servicesektoren med 46 % egenkapitalandel. Deretter følger industrien med 45 %. Målt i kroner har industrien den desidert største egenkapitalen i fylket med 17 av 31 milliarder kroner. Forretningsmessig tjenesteyting beholder førsteplassen for avkastning til kapitaleierne fulgt av servicebedriftene og industrien. Servicesektoren har siste året så vidt passert industrien i kapitalavkastning.

HISTORISK OMSETNINGSVEKST

Nordlandsbedriftene setter historisk omsetningsrekord i 2004 med 78 milliarder kroner i samlede driftsinntekter. 12 av disse milliardene er eksport. Prosessindustrien og marin sektor har økt aktiviteten sterkt i 2004. Den sterke konjunktoren begynte i oktober 2003 og har fortsatt inn i 2004 og 2005. Sterkere fokus på innovasjon og tjenester som gjør andre bedrifter konkurransedyktige er nødvendig dersom tjenestesektoren skal skyte fart.

Hvorfor er dette viktig?

Omsetningen er et mål på økonomisk aktivitet gjennom salg av produkter og tjenester. Opplever Nordland høyere vekst i omsetningen enn landet for øvrig indikerer det at konkurranseevnen og velstandsutviklingen er sterkere i vårt fylke enn i landet totalt sett. Økt omsetning kan bety at flere produkter og tjenester selges og/eller at verdien av disse øker.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

Nordlandsbedriftene satte i 2004 rekord i omsetning med 78,1 milliarder kroner. Dette er en vekst på 12,6 % fra 2003. Omsetningen vokser raskere enn landet for øvrig for andre året på rad. Den positive utviklingen skyldes 3 hovedfaktorer. Fylkets prosessindustri har svært høy kapasitetsutnyttelse og gode priser i 2004. Privatøkonomien i fylket er sterkere og lave renter har økt forbruket i befolkningen. Varehandelen har derfor en meget positiv utvikling både innen konsum og kapitalvarer. Marin sektor bryter i 2004 den langvarige negative trenden i næringen og øker omsetningen drevet av bedring i lakseprisene.

Det største bidraget til omsetningsveksten i Nordland kommer fra prosessindustrien, trevareindustrien, kraftproduksjon, samt bygg og anlegg. Omsetningen økte med hele 4,8 milliarder kroner i 2004 innen disse sektorene. I 2005 har veksten fortsatt, men med en lavere veksttakt.

Sterke eksportmarkeder gir sammen med høy aktivitet i bygg- og anleggsnæringen innenlands fortsatt gode tider i Nordlands industrisektor. Veksten har også gitt svært positive utslag for driftsresultatene. Bedriftene har i gjennomsnitt doblet lønnsomheten av driften i 2004.

Varehandel, restaurant, hotell og transport har det nest største bidraget til veksten i Nordland med 2,7 milliarder kroner i 2004. Veksten er på 10 % i 2004. Det er spesielt innen varehandelen og reiselivet omsetningsutviklingen er sterkest. Varehandelen står for det vesentligste av bidraget. Denne veksten har fortsatt inn i 2005. Men renteøkninger høsten 2005 har bremsert opp omsetningen av kapitalvarer merkbart.

Det er verdt å merke seg at industrien for første gang tangerer omsetningsvolumet i varehandelen i Nordland. Nordland er dermed i enda større grad et industrifylke.

Etter tre svært vanskelige år er det svært gledelig at marin sektor igjen opplever økt omsetning. Valutasituasjonen og lakseprisene var betydelig bedre i 2004 enn i 2003. Konsolideringen og omstruktureringen av næringen har også bidratt positivt. Omsetningen økte med formidable 23 % i 2004. Kombinasjonen av bedre priser og fortsatt volumvekst forklarer utviklingen. Næringen var også lønnsom for første gang siden 2001.

Utfordringer

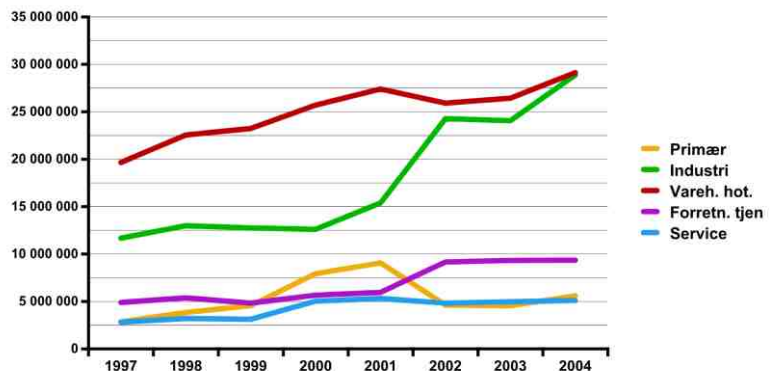
- Nordlandsbedriftene har rekordhøy omsetning i 2004. Utviklingen har fortsatt i første halvår 2005 med mer moderat utvikling i andre halvår 2005.
- Nordlands betydning for norsk økonomi vokser for 5 året på rad.
- I 2004 er vekstsektorene i Nordland prosessindustri, oppdrett og varehandel. Det er også positive tegn til økt aktivitet innen reiseliv, der spesielt produksjon av opplevelsesturisme har vokst.
- Kraftkrevende industri opplever sterk økning i energiprisene. Usikkerhet omkring konkurransevne fremover kan føre til større svingninger i denne sektoren.
- Tjenestesektoren i Nordland har fortsatt en positiv utvikling.
- Nordland er den desidert største av økonomiene i Nord-Norge.
- Utviklingen i nordområdene vil være av stor betydning for Nordland. Den store ressursbaserte sektoren i Nordland vil kunne skape store synergier sammen med olje- og gassressurser. Oppbygging av nordområdene vil skape muligheter for både eksisterende og nye kunnskapsbedrifter.

Tjenester rettet mot bedriftene, eiendom og finans fortsetter å vokse i byene i Nordland. Tjenestesektoren fortsetter å skape ny sysselsetting i fylket. Det er en alminnelig trend i næringslivet med økt bruk av tjenester både nasjonalt og internasjonalt. Det forventes fortsatt god økning i tjenestesektoren. Tjenesteyting mot bedrifter er nødvendig for å gjøre bedriftene mer effektive. Tjenestebedrifter i kombinasjon med produksjonsbedrifter er et godt utgangspunkt for innovasjoner og nye produkter.

Innen service rettet mot private og offentlige kunder er utviklingen svak i 2004 sammenlignet med andre sektorer. I Nordland er det kun innen eiendomsdelen av denne sektoren det er god utvikling. Lavere takt i outsourcing av offentlig tjenesteproduksjon har sammen med mindre vekst i offentlig sektor begrenset veksten. Den svake befolkningsutviklingen og sentraliseringen bidrar også til svak utvikling. Servicesektoren har også svak utvikling nasjonalt. I 2004 er dette sektoren med lavest vekst. Utviklingen i personlig tjenesteyting har vært så godt som uendret siden 2000. Dette er en bransje som drives med relativt god lønnsomhet med unntak av bedrifter som er inne i startfasen av offentlige anbud. God lønnsomhet indikerer at det kan være plass for flere aktører.

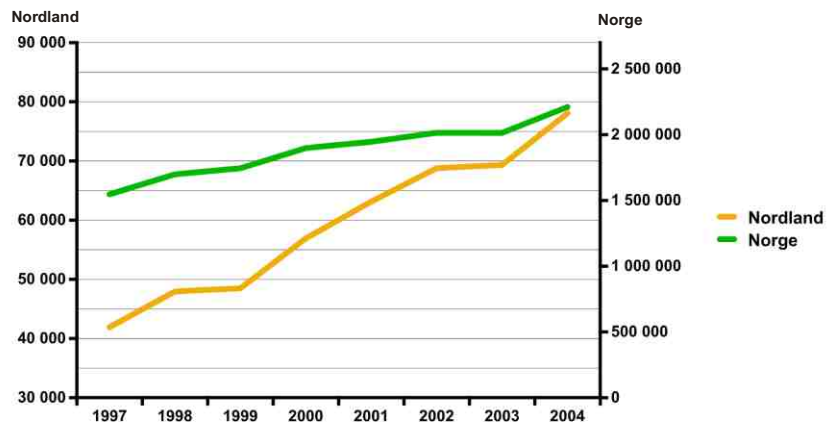
Omsetning i Nordland

Nominelle verdier etter hovednæring i tusen kroner

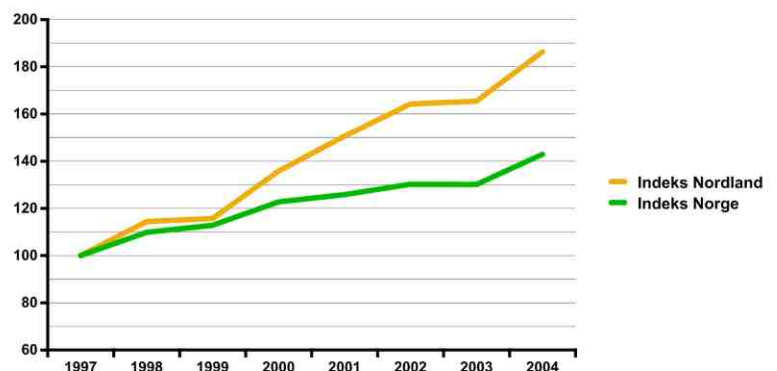
Omsetning i Nordland og Norge

Nominell omsetning i millioner kroner

Indeks omsetning Nordland og Norge

Indeks 1997 = 100

DOBLET DRIFSTRESULTAT I 2004

Nordlandsbedriftene har doblet driftsresultatet i 2004. Resultatgraden for Nordland er 7,9 %. Driftsresultatsgraden for Norge totalt er 6,9 %. Målt i kroner skaper prosessindustrien halvparten av dette resultatet. Det er sterk vekst i resultatene innen prosessindustrien og marin sektor som gir dette kjempehoppet for Nordland. 2004 var et svært godt år i norsk næringsliv, det er derfor bekymringsverdig at tjenestesektoren i Nordland ikke henger med i den gode veksten denne sektoren har nasjonalt.

Hvorfor er dette viktig?

Driftsresultatet er overskudd fra virksomhetens kjerneaktivitet og indikerer hvor livskraftig bedriften er. Ofte benevnes driftsresultat som resultatgrad. Resultatgraden uttrykker hvor stort overskuddet er etter at driftskostnadene er dekket. En lav resultatgrad indikerer stor sårbarhet og en svekket forretningsidé.

Rentabiliteten uttrykker hvor stort overskuddet i virksomheten er i forhold til den kapital som er bundet i bedriften. Totalkapitalrentabiliteten forteller hva kapitaleierne får igjen fra sin investering i selskapet. En tilstrekkelig rentabilitet i forhold til risiko er en forutsetning for å tiltrekke kapital til bedriften.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

Regnskapene for 2004 viser at driftsmarginen i Nordland har forbedret seg betydelig fra 2003. Nordlandsbedriftene har i gjennomsnitt bedre resultatgrad enn landsgjennomsnittet. I 2004 skapte nordlandsbedriftene 6 milliarder kroner i driftsresultat, dette er en økning på 3 milliarder kroner fra året før.

Drivkreftene bak resultatforbedringen er sterke resultat innen prosessindustri, forretningsmessig tjenesteyting og marin sektor. Det er svært gledelig at marin sektor har et driftsresultat på 425 millioner kroner etter 3 år med underskudd. Resultatgraden i primærnæringene er i 2004 på 7,6 % av driftsinntektene. Drivkreftene bak denne positive utviklingen er en kombinasjon av en mer effektiv og sterkt omstrukturert sektor og økende volum og laksepris.

Industrien har også sterkt forbedret resultat i 2004. Driftsresultatet for prosessindustrien er hele 3,1 milliarder kroner noe som er en vekst på 2 milliarder kroner fra 2003. Høy kapasitetsutnyttelse og gode priser i eksportmarkedene gir store positive utslag i 2004. I den innenlandsrettede industrien har høy aktivitet innen bygg og anlegg bidratt til betydelig vekst i lønnsomheten. Den positive utviklingen har fortsatt første halvår 2005, men det er i siste del av 2005 klare tegn til utflating i veksten.

Næringen i Nordland med høyest resultatgrad målt i % er forretningsmessig tjenesteyting med 12 %. Tjenesteyterne i Nordland har likevel klart svakere lønnsomhet enn landsgjennomsnittet. Service og varehandel har en stabil resultatutvikling, og når ikke opp på nasjonalt nivå i 2004.

Avkastning på investert kapital

Avkastningen på investert kapital sier oss noe om hvor attraktivt det er å investere i nordlandsbedriftene. I 2003 var det klart lavere avkastning på investert kapital i Nordland. Avkastningen i Nordland har økt til 9 % i 2004, noe som er marginalt lavere enn landsgjennomsnittet. Kapitaleierne har således 5 % bedre avkastning av sine investeringer i Nordland sammenlignet med foregående år. Utsiktene for 2005 og 2006 indikerer imidlertid noe lavere lønnsomhet innen deler av prosessindustrien som følge av økende energikostnader.

Marin sektor gir igjen bidrag til sine eiere. Det er bare varehandelen som har en svak nedgang i avkastning i 2004.

For industrien er rammebetingelsene og utviklingen i de forskjellige markedene svært viktige. Rammebetingelsene for bransjen kan påvirkes. Det er stor interesse fra industrien for å få på plass langsiktige stabile kraftkontrakter. Den positive utviklingen i rentabiliteten syns også på andre områder. En indikator er svært små tap hos bankene i 2004 og 2005.

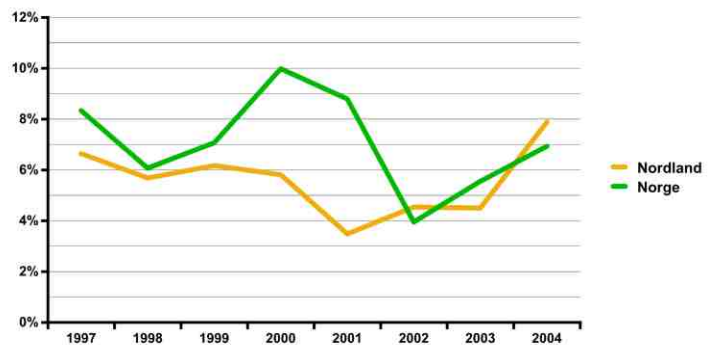
Utfordringer

- Valutautviklingen skaper usikkerhet for marin sektor. Med økende rente vil en styrket kronkurs få svært negative effekter for lønnsomheten i tradisjonelle fiskerier og innen fiskeoppdrett.
- Innen prosessindustrien betyr prisen på kraft mye. Langsiktige avklaringer av rammebetingelsene vil bety mye for lønnsomheten i denne sektoren fremover.
- Mye av den innenlandsorienterte industrien i Nordland er avhengig av høy aktivitet i byggebransjen. Økende rente forventes å bremse boligbyggingen noe. I motsatt retning vil tiltakende innflytting til sentraene stimulere til økt boligbygging.
- Tjeneseyting har den beste lønnsomheten og bør tiltrekke seg investorer og entreprenører.

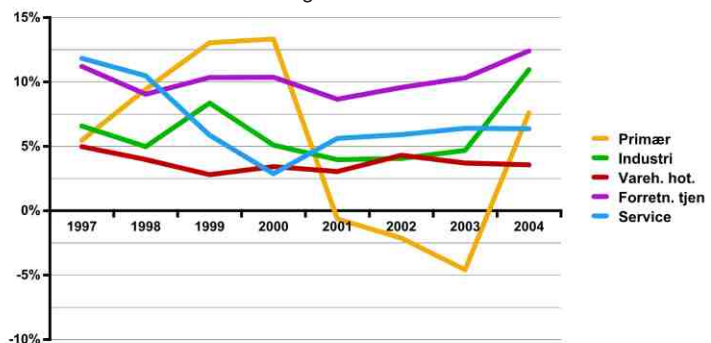
Driftsresultatgrad

Nordland og Norge

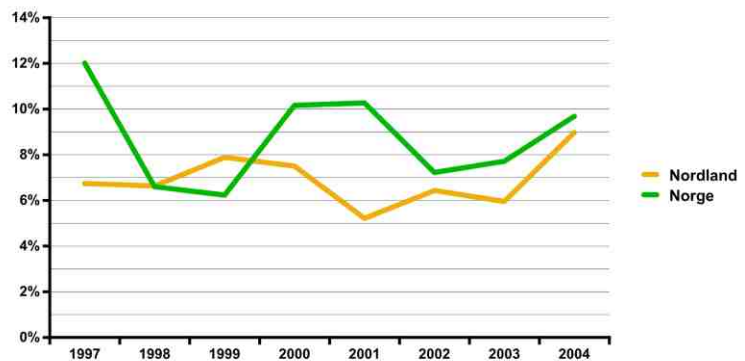
Driftsresultatgrad

Nordland etter hovednæring

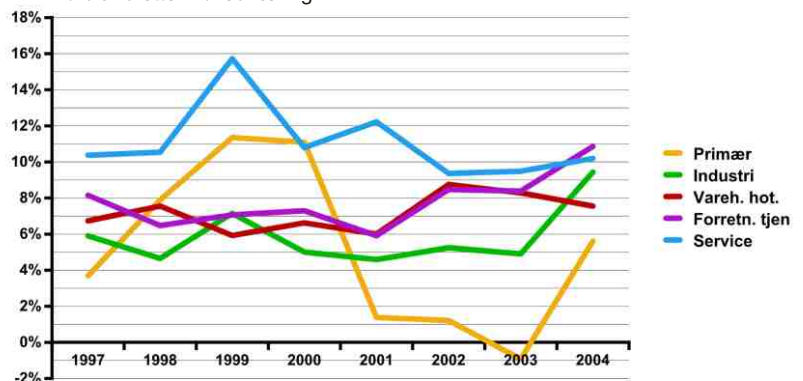
Totalkapitalavkastning

Nordland og Norge

Totalkapitalavkastning

Nordland etter hovednæring

EGENKAPITALEN STYRKES

Egenkapitalen vokser i Nordland med hele 4,4 milliarder kroner i 2004. Drivkreftene er gode resultater i prosessindustrien og kraftsektoren. Sett under ett er soliditeten i Nordland forventet å nå nasjonalt nivå i løpet av 2006. Med unntak av industrien er endringene små fra foregående år. Både uttak av utbytte, og økende aktivitet med tilhørende økning i gjeld forklarer at god lønnsomhet har gitt mindre utslag i egenkapitalen enn forventet.

Hvorfor er dette viktig?

Soliditeten er et uttrykk for det finansielle fundament i form av egenkapitalandel i bedriftene. Soliditeten er forholdet mellom bedriftens netto verdier og summen av eiendeler og gjeld. En svak soliditet betyr at bedriftene er avhengig av å låne en vesentlig andel av kapitalen den trenger. Hvis soliditeten svekkes betyr det at gjelden øker mer enn verdien av eiendelene i bedriften. Svekkes soliditeten tilstrekkelig øker risikoen etter hvert så mye at bedriftene ikke får lån til finansiering av drift og investeringer. Vedvarende god soliditet er således en forutsetning for bedriftenes handlefrihet og innovasjonsevne.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

I takt med økende lønnsomhet stiger soliditeten til 34,6 % i 2004. Soliditeten stiger dermed for tredje året på rad i Nordland, og fortsetter denne utviklingen vil Nordland være oppe på landsgjennomsnittet ved utgangen av 2006. Totalt er egenkapitalen i fylket økt med 8 milliarder kroner siden 2002. Hele 4,4 milliarder kroner av denne økningen er kommet til i 2004. På landsbasis er soliditeten nå 37,7 %.

Forskjellen mellom sektorene er store. I 2004 genererer prosessindustrien og kraftsektoren nesten hele økningen i egenkapital i Nordland. Bidraget er hele 3,8 milliarder kroner av den totale veksten i 2004 på 4,4 milliarder kroner. Egenkapitalandelen innen tjenesteyting vokser til 28 %, men er fortsatt betydelig lavere enn landsgjennomsnittet på 35 %. Varehandel, hotell og restaurant styrker også egenkapitalen marginalt til 21,7 %, til sammenligning er nasjonalt nivå her 34 %. Innen marin sektor er egenkapitalandelen nå 16 % sammenlignet med landsgjennomsnittet på 25 %. Heller ikke på nasjonalt plan har økende lønnsomhet i marin sektor gitt økning i egenkapitalandelen. Servicesektoren har en moderat svekkelse av egenkapitalandelen til 46 %. På nasjonal plan er trenden uendret soliditet i denne sektoren med 39 % egenkapitalandel.

God lønnsomhet styrker ikke automatisk egenkapitalen i bedriftene. Drivkreftene for kapitaløkning er overskudd som holdes tilbake i bedriftene og kapitalinnskudd fra bedriftens eiere. I en del av bedriftene velger eierne å ta ut utbytte, for deretter å tilbakeføre utbytte til bedriften som lån. Egenkapitalandelen vil også bestemmes av bedriftens gjeld. Økt aktivitet betyr vekst i omsetningen. Det betyr at bedriften som oftest får større finansieringsbehov fordi flere varer må kjøpes inn og flere varer er på lager og må finansieres. Hvis gjelden til bedriftene øker i takt med inntjent egenkapital, vil bedriftene ikke styrke sin finansielle soliditet. Således er det med unntak av prosessindustrien kun innen forretningsmessig tjenesteyting i Nordland at gjelden reelt sett er redusert i forhold til egenkapitalen sammenlignet med foregående år.

Mange nordlandsbedrifter har i 2004 aktivt tilpasset seg den kommende utbytteskatten. Både eiere med behov for styrking av egen økonomi, og bedrifter med voksende aktivitet har dermed økt egenkapitalen mindre enn resultatene skulle tilsi. Det er også vanskeligere å analysere om egenkapitalandelen reelt sett er svekket eller styrket. I mange bedrifter tas det ut utbytte som igjen skytes inn som ansvarlig lånekapital fra eierne. For bankene gjør dette imidlertid lite utslag i risikovurderingen så lenge pengene holdes i bedriften og at banken har prioritet i betjeningen av gjeld.

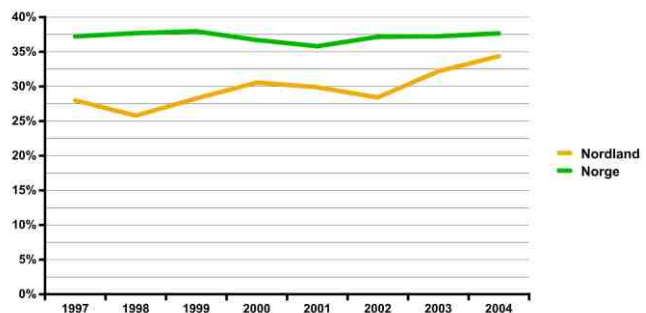
Gode tider i prosessindustrien og kraftsektoren har over tid bidratt sterkt til økning av egenkapitalen i Nordland. Totalt er egenkapitalen nå tangert 31,5 milliarder kroner, en vekst på 7,9 milliarder kroner fra 2002. I samme periode har bedriftenes totale egenkapital og gjeld økt til 90 milliarder kroner, en vekst på 8,3 milliarder kroner fra 2002.

Nordlands prosessindustri er den desidert største bidragsyteren med en økning på 6 milliarder kroner i egenkapitalen. På andreplass i bidrag til egenkapitalen er varehandelen fulgt av servicesektoren. Sett i forhold til utviklingen i omsetning og den enkelte bransjens lønnsomhet, fungerer råvarebasert sektor i Nordland godt for tiden. Det er imidlertid behov for betydelig satsing på kompetansebransjene både innenfor teknologi, IT og bioteknologi samt innenfor økonomi, markedsutvikling og finansieringstjenester for bedriftene.

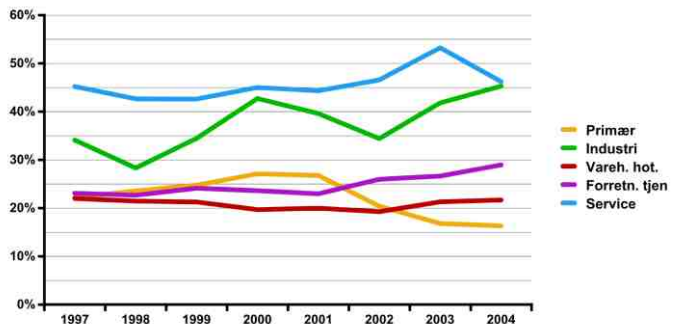
Soliditet

Egenkapital Nordland og Norge

Soliditet i Nordland

Egenkapital etter hovednæring

Utfordringer

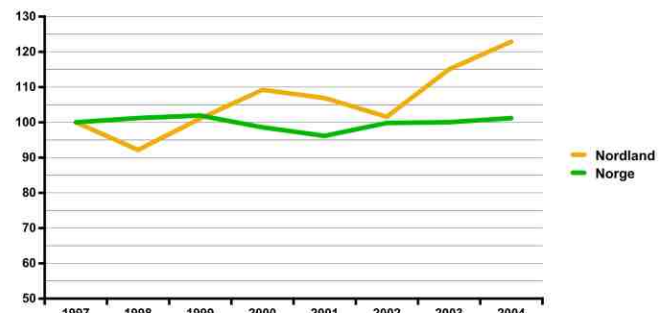

- Det er prosessindustrien og kraftsektoren som gir det største bidraget til økt egenkapital.
- Innenfor den viktige varehandelen og tjenestesektoren rettet mot bedrifter er kapitalfundamentet svakere enn på landsbasis og dette fundamentet styrkes lite siste år.
- Marin sektor er igjen lønnsom, men lønnsomheten har ikke styrket egenkapitalandelen i bedriftene i 2004.
- Evnen til innovasjon og nyutvikling er, med unntak av prosessindustrien og servicesektoren rettet mot private, ikke styrket i Nordland siste året.
- Sett i forhold til de nasjonale trendene må det fremover satses på økning av aktivitet innen tjenesteyting mot bedrifter. Dette gjelder både innenfor teknologi og IT-tjenester i tillegg til den merkantile rådgivningsdelen av bransjen.

Den styrkede egenkapitalen i industrien bør skape grunnlag for investeringer i kompetanse og teknologi. Dette er et viktig steg i retning av produksjon av kompetansebaserte produkter og mindre avhengighet av standarprodukter.

Indeks Soliditet

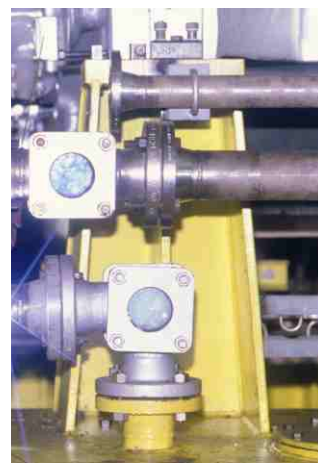
Indeks 1997 = 100

REKORDHØY EKSPORT

Nordlands eksport har vokst sterkt fra starten av 2003 frem til tredje kvartal 2005. Det forventes en rekordhøy eksportverdi for 2005 på 12,1 milliarder kroner. Den sterke økningen i eksport forklares i hovedsak av gode priser for prosessindustrien, og bedre priser for laksenæringen. Sammenlignet med 2003 er verdien av eksporten fra Nordland steget med 24 %. Vår største eksportartikkel er metaller med 8 milliarder kroner og fisk med 3,7 milliarder kroner i 2005. I tredje kvartal inntraff det en oppbremsing i metalleksporten som følge av svakere marked og usikkerhet rundt kraftavtalene industrien har hatt frem til 2005.

Hvorfor er dette viktig?

Nordland har en betydelig råvarebasert sektor som eksporterer fisk og metallprodukter. Metallindustrien har opplevd meget god etterspørsel og høy kapasitetsutnyttelse de siste 2 årene. Den sterke norske kronen har i mindre grad påvirket metallindustrien som følge av langsiktige valutasingringer og gode priser. Både den tradisjonelle fiskeeksporten og eksporten av oppdrettslaks har hatt vanskelige markedsforhold det siste året som følge av sterk kronekurs.

Hvordan gjør vi det i Nordland?

Eksporten fra Nordland vil i 2005 nå rekordhøye 12 milliarder kroner. Veksten i eksporten er hele 24 % sammenlignet med 2003. Svakere utvikling i metalleksporten mot slutten av 2005 gjør at verdien blir tilnærmet stabil sammenlignet med 2004. Forklaringen er blant annet at prisveksten har flatet ut.

Mye av utviklingen i verdensmarkedet for metall bestemmes av Kina. Kina har lenge hatt som mål å bli en nettoeksportør av stål, men det er ikke ventet at dette oppnås i 2006. Fortsatt godt prisnivå i markedene gjenspeiler seg i at aktørene forventer noe økning i den nasjonale eksporten av metaller i 2006.

Konkurranssevnen for fiskeeksportørene er forbedret sammenlignet med 2004. Straffetollen på norsk laks er fjernet og erstattet med en minstepris. Kursen på den norske kronen sett i forhold til våre handelspartnere er derimot svekket i andre halvår i forhold til første halvår. Dette har allerede satt inn som et usikkerhetsmoment i tilbudet på laks.

Utsiktene for eksporten fra Nordland

Styrket kronekurs har gjort at eksportbedriftene har tapt rundt 8 % konkurransekraft valutamessig. Konkurranseindeksen som viser industriens effektive valutakurs, ligger på rundt 97. Dette er en referanseverdi som viser en veid valutakurs mot de viktigste handelspartnerne veid mot kronen pr. 1. januar 1990.

Nedgang i den effektive kronekursen betyr at kronen styrker sin verdi i forhold til våre handelspartnere. Dette er negativt for eksportbedriftene. Økning i den effektive kronekursen betyr derimot at eksportindustrien får flere kroner igjen pr. euro eller dollar den selger for.

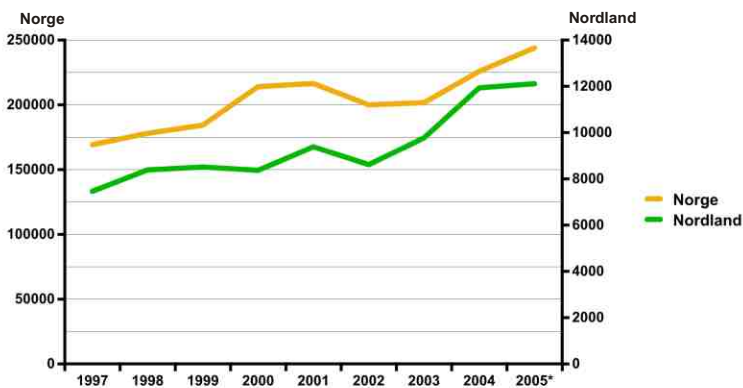
Styrkingen av kronen det siste året skyldes flere ting. Økningen i oljeprisen har ført til at den norske økonomien har styrket seg og hatt oppgang i en rekke selskaper på Oslo Børs. Konsekvensen er at norske aksjer har blitt mer attraktive, noe som igjen har resultert i økt etterspørsel etter den norske kronen. Fallet i oljepris i tredje kvartal 2005 har lettet presset mot den norske kronen noe. Renteøkningene og de fortsatt varslede renteøkningene er derimot med på å dra opp verdien på den norske kronen.

Det er ellers forventet en moderat økning i eksporten for mange bedrifter i tiden fremover. Det er derimot knyttet en forventning om lavere takt i metalleksporten siden noen av produsentene har kuttet i produksjon og for tiden reduserer sine lagre.

Eksportindustrien preges av optimisme og økte investeringer. Det er svært gledelig at det er igangsatt utbygging av anodebakefabrikken i Mosjøen til en pris av ca. 2 milliarder kroner.

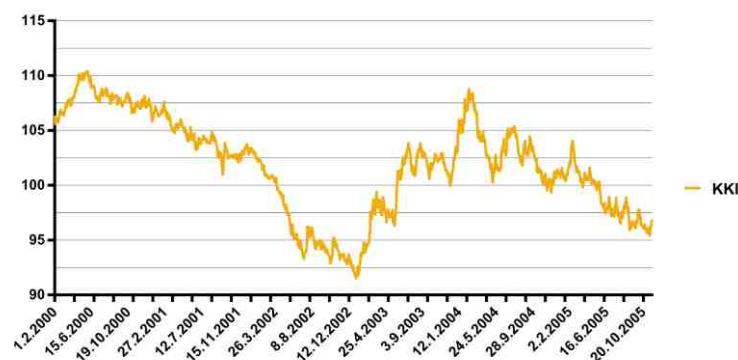
Eksport tradisjonelle varer

Tall i millioner kroner

Konkurranseindeksen

Industriens effektive valutakurs

1900 NYE BEDRIFTER I NORDLAND

Tilgangen på nyetableringer vokser for andre året i Nordland. Det blir i 2005 etablert nesten 1900 nye enheter i Nordland, noe som er 3,2 % flere enn i 2004. Lav rente og bedre konjunkturer er deler av forklaringen. Det etableres nå 8 nye bedrifter i Nordland for hver 1000 innbygger og 11 pr 1000 innbygger i Norge. Antall nyetableringer vokser med 4,3 % nasjonalt i 2005. Den sterke veksten nasjonalt skyldes større tilgang på nye bedrifter innen sektorene varehandel, reiseliv, tjenesteyting mot bedrifter, og service mot private.

Hvorfor er dette viktig?

Nye bedrifter er sammen med voksende bedrifter helt avgjørende for velstandsutviklingen i Nordland. Tilgangen på nyetableringer gir også en god pekepinne på konjunkturerne i regionen og den alminnelige optimisme i befolkningen. Det er viktig at en tilstrekkelig andel av befolkningen foretrekker å skape sine egne bedrifter. Andelen av befolkningen som skaper bedrifter sier oss noe om den entreprenørielle aktiviteten i fylket. En stor negativ forskjell over tid mellom nyetableringsfrekvensen i Nordland og på nasjonalt plan indikerer en svekkelse av evnen til å skape ny virksomhet. Mangel på nyetableringer svekker også den økonomiske bærekraften i fylket. Tilgangen på raskt voksende bedrifter er også svært viktig for nordlandsøkonomien.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

	1997	2005
Nyetableringer Nordland	1 694	1 886
Nyetableringer Norge	37 534	50 741
Nordland i % av Norge	4,5 %	3,7 %
Pr 1000 innbyggere Nordland	7,1	8,0
Pr 1000 innbyggere Norge	8,5	11,0

Nyetableringstakten i Nordland har økt med 8 % siden bunnåret 2003. Det etableres i 2005 nesten 1900 nye virksomheter i Nordland. Tilsvarende endring for Norge totalt sett er en vekst på 11 %. Skal vi opp på nasjonalt nivå må det i Nordland etableres 700 flere bedrifter i året eller 60 flere pr. måned. Trenden med at færre etablerer aksjeselskaper fortsetter selv om antall etableringer vokser. Flere registrerer selskaper med morselskaper i utlandet og flere registrerer enkeltpersonforetak enn foregående år. Nordland har, på tross av positiv utvikling i 2005, svakere nyetableringstakt og sysselsettingsutvikling enn landet for øvrig. Bedringen i konjunkturerne fra 2003 har også gitt seg utslag i betydelig fall i antallet konkurser og tvangsavviklinger.

På bransjenivå er variasjonen stor. Nyetableringstakten innenfor service rettet mot husholdningene er opp 34 % fra 2004. Dette er 400 nye og har større vekst enn landet for øvrig. Tjenesteyting rettet mot bedrifter er opp 17 % fra 2004. Det ble etablert 480 nye, men er likevel svakere enn landet for øvrig. Industri, bygg og anlegg er opp 12 % fra 2004, noe som er 300 nye og innebærer svakere vekst enn landet for øvrig. Nyetableringene i primærnæringene har en nedgang fra 2004 på 16 %. Med 210 nye bedrifter er dette en svakere utvikling enn landet for øvrig. Varehandel, hotell, restaurant og transport har også nedgang med 5 % fra 2004. Denne utviklingen er svakere enn landsgjennomsnittet. Med 483 nye bedrifter innen denne næringen har fallet i interessen for nyetablering fortsatt for fjerde året på rad.

Den positive utviklingen i nyetableringer forklares i stor grad av bedre konjunkturer for bedriftene, økt interesse for outsourcing og sterkere privatøkonomi i befolkningen både som følge av lavere renter og generell økning i kjøpekraften.

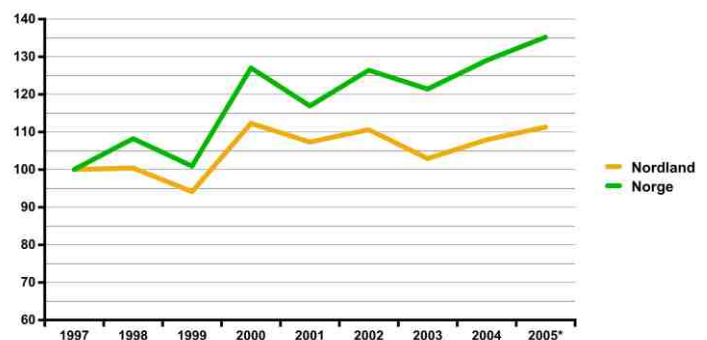
Det er svært viktig for Nordland å øke den entreprenørielle aktiviteten. Viktige utfordringer er økt tilgang på finansiering, motivere flere til å etablere bedrift og tiltak for å øke kompetansen i befolkningen i bedriftsetablering.

Det gjøres i dag mye positivt som vil gi resultater i årene som kommer. Ved Handelshøgskolen i Bodø er Idélaben SPIR etablert med målsetting om å skape 70 studentbedrifter og stimulere entreprenørskap blant studenter og fagpersonell.

Nordland Fylkeskommune satser betydelige ressurser på entreprenørskapsopplæring i skolen og kompetanseheving innen dette området for lærere. Handelshøgskolen i Bodø koordinerer sammen med Kunnskapsparken i Bodø og 8 andre høgskoler i Norge det landsdekkende entreprenørskapskurset Europrise med mange deltakere fra Nordland. Midler fra Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge i Nordland bidrar til gjennomføring av disse tiltakene.

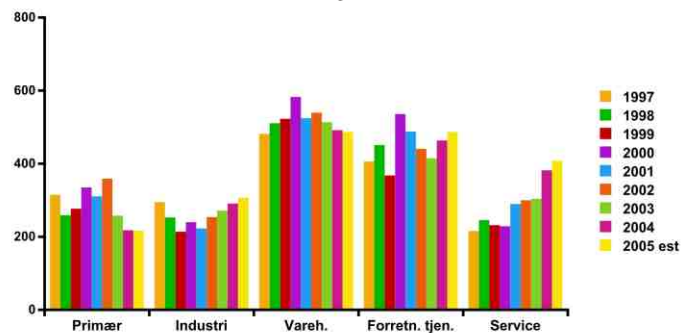
Nyetableringer Nordland og Norge

Indeks 1997 = 100

Nyetableringer Nordland

Nominelle tall etter hovednæring

Konkurser Nordland og Norge

Indeks 1998 = 100

NÆRINGSLIVETS FORVENTNINGER

Bedriftenes forventninger til fremtiden er i de fleste sammenhenger tett knyttet opp til hvordan det faktisk gikk. Vi har derfor sett på hva bedriftene forventer for 2006.

Eksportmarkedet

Det forventes moderat vekst i eksporten i 2006. Selv om prosessindustrien ellers, både i Norge og Nordland forventer en moderat oppgang i eksporten, er det knyttet usikkerhet til om det samlet vil være vekst. Flere bedrifter i prosessindustrien varsler permitteringer fremover hvis prisutviklingen svekkes. Usikkerhet omkring effekten av renteøkningen på valutakursen understrekes av flere av aktørene. Økte energikostnader bidrar også til usikkerhet omkring konkurranseevnen for den kraftkrevende industrien. I positiv retning nevnes det at Kina, som lenge har et hatt mål om å bli en nettoeksportør av stål, ikke venter å nå dette målet i løpet av 2006. Det er gjennomgående økning i planlagte investeringer i eksportindustrien.

Hjemmemarkedsindustri

Det er ventet god vekst i hjemmemarkedsindustrien i tiden fremover. Industrien som produserer utstyr for marin sektor forventer vekst og det er observert noe bedring i lønnsomheten i marin sektor og styrking av egenkapitalen. En rekke av oppdrettsbedriftene har stort behov for vedlikehold av anlegg etter at det har vært lite rom for investeringer og vedlikehold de siste årene. Industrien som produserer varer til bygg og anleggssektoren har hatt god vekst i 2004 og 2005. Det er noe mer moderate signaler for videre vekst i 2006, dels pga. at det er ventet å igangsettes færre boliger, og dels som følge av at kapasiteten i bygg og anleggssektoren er fullt utnyttet i flere regioner.

Det er fortsatt ledig kapasitet i de fleste sektorer av næringslivet i Nordland, og nordlandsbedriftene holder igjen på investeringsiden. Forventningene til 2006 tilsier fortsatt moderat vekst på 2,5 % i den hjemmemarkedsorienterte industrien.

Marin sektor og fiskeriene

Flere større oppkjøp og sammenslåinger i næringen berører sterkt strukturen i Nordland. Laksenæringens ordning med minstepris til EU-markedet ble av næringen sterkt foretrukket fremfor straffetoll. Gjennom 2005 har både priser og volumer utviklet seg i positiv retning. Utsiktene for laksenæringen i Nordland er derfor betydelig mer optimistiske enn de var frem til sommeren 2005. Frykten for at fugleinfluensaen skal spre seg har også skapt forventninger om endrede matvaner i markedet og økt etterspørsel etter fisk.

Etterspørselen etter fisk i tiden fremover er også avhengig av valutakursen. Dersom kronen styrker seg ytterligere i forhold til US Dollar og Euro, vil norske eksportører av fisk få mindre igjen for fisken enn tidligere. Det er fremdeles et stykke ned til den valutakursen markedet opplevde i årsskiftet 2002/2003, men kronen har styrket seg en del siden den var på det gunstigste i februar 2004. Det er likevel knyttet optimisme til utviklingen i bransjen fremover, drevet av god etterspørsel, stabil råstofftilgang og bedring i valutasisituasjonen.

Bygg og anlegg

Innen bygg og anlegg er det ventet en ytterligere økning i etterspørselen. Det forventes at aktiviteten kommer til å forholde seg høy innen anleggsvirksomhet, vedlikehold av næringsbygg, oppføring av nye boliger samt rehabilitering av privatboliger. I tillegg bidrar det offentlige til økt investering og til fortsatt høy aktivitet innen bygging og vedlikehold av skoler og helserelaterte bygg. Den avledede etterspørselen for VVS, elektromontasje og byggetreprenerer av dette gir forventninger om god vekst i 2006. Avslutningen av utbyggingen på Snøhvit forventes ikke å medføre problemer med sysselsettingen innen bygg og anlegg, elektro eller VVS i Nordland.

Varehandel

Varehandelen er drevet av økende privat forbruk, og har opplevd vekst gjennom hele 2005, og det forventes fortsatt vekst frem til sommeren 2006. Det er god aktivitet på et stabilt nivå i bransjen, men økende rente og tegn til noe redusert handel blant privatpersoner gir forventninger om en stabil til svak nedgang i 2006. Fallet i handelen med kapitalvarer høsten 2005 er en indikator på noe mindre handel totalt sett.

Tjenesteyting

Innen tjenesteyting rettet mot næringslivet er det ventet god vekst i første del av 2006. Blant reiselivsbedriftene rapporteres det om svak vekst i antall besøkende, men mer positivt er det at omsetningen pr gjest er forventet å øke. Det er utsikter til en omsetningsvekst på 5 % innen hotellsegmentet, og 10 % vekst blant opplevelsesproducentene.

I finanssektoren forventes det uendret etterspørsel etter tjenester fra næringslivet i 2006. Med signaler om fortsatt renteøkninger fra Norges Bank er det innenfor bank ventet at etterspørsel etter utlån til privatkunder kommer til å flate noe ut. Innen tjenesteyting rettet mot husholdninger forventes det god vekst ut i 2006, særlig gjelder dette telekom tjenester.

Investeringer

Bedriftenes forventninger om investeringer er økende

Regjeringsskiftet gir forventninger om økte offentlige budsjetter. Blant annet er det ventet at de norske kommunene skal få en økning i frie inntekter på til sammen 5,4 milliarder kroner når statsbudsjettet vedtas i høst. Dette kan gi seg utslag i økte investeringer fra kommunene.

Det er forventet moderat vekst i investeringene innen varehandelen og tjenesteytingen. Liten nybygging av butikkarealer og god kapasitet sammen med lite økning av sysselsettingen i tjenestebedriftene tilsier moderate vedlikeholdsinvesteringer. Utsikter til god vekst i investeringsplanene finner en innen industrien og offentlig sektor. Industrien investerer i stor grad i produksjonsutstyr, miljøtiltak og nybygg, det investeres i liten grad i økt kapasitet. Offentlig sektor har for tiden god vekst i investeringer. Disse kommer som nevnt tidligere for det meste innen vedlikehold og nybygg innen skole- og helsesektoren.

REISELIV

Reiselivet i Nordland har god vekst i 2005. Næringen bryter med dette en 10 års periode med stabil aktivitet. Veksten forklares av flere norske gjester og sterkt vekst i overnattinger fra utlandet. Det er god tilgang på opplevelsesprodukter som utfyller og styrker aktiviteten i det tradisjonelle reiselivet. Satsing på opplevelser som har høy kvalitet, er nye for kundene og lett tilgjengelige har fått positiv respons i markedet.

Reiseliv er for første gang inkludert som eget tema i Indeks Nordland. Reiselivsnæringen i Nordland står for nesten 10 % av sysselsettingen i fylket. Næringen er viktig både som arbeidsplass og verdiskaper. Næringen kjennetegnes av store utfordringer og store muligheter. Konkurransesfalten er internasjonal og krevende, og de lokale aktørene er ofte mindre bedrifter med få ressuser. Næringen er også spennende. Det er utbredt enighet blant aktørene i næringen om at potensialet er stort i Nordland. Det store spørsmålet er hva som skal til for å utnytte dette potensialet.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

Reiselivet har positiv utvikling i etterspørselen i 2005. Reiselivsbedriftene i Nordland har etter 5 år med stabil antall reisende og fallende omsetning, opplevd betydelig vekst i 2005. Det ble totalt solgt 765 000 hotellovernattinger i Nordland i 2005. Veksten i bedriftenes aktivitet er 7 % blandt overnattingsbedriftene og 10 % hos opplevelsesbedriftene. Hver kunde er blitt mer verdt. Losjiumsetningen har vokst med med 11 % i 2005 sammenlignet med 10 % på landsbasis i 2005. Drivkreftene er først og fremst økende antall utenlandske turister. Det var hele 18 % flere overnattinger fra utenlandske gjester i 2005 sammenlignet med 2004. Veksten i utenlandske turister skjer i hovedsak innen vinterturisme.

Totalt var det i 2005, 32 000 flere overnattinger fra utenlandske turister og 20 000 flere overnattinger fra norske turister sammenlignet med 2004. Hver fjerde turist i Nordland er således fra utlandet. Innenlands er det tiltakende etterspørsel fra næringslivet etter hotellrom, opplevelsesprodukter, og kurs- og konferanser. Flere nordmenn har også valgt å feriere innenlands i 2005. Mens hotellovernattingen har økt i fylket, har nedgangen fortsatt for campingplassene. Dårlig sommervær i 2005 er, sammen med at flere bruker kombinasjonen hotell og bil, viktige forklaringer på nedgangen. Det er svært positivt at opplevelsesbedriftene har betydelig vekst i etterspørselen.

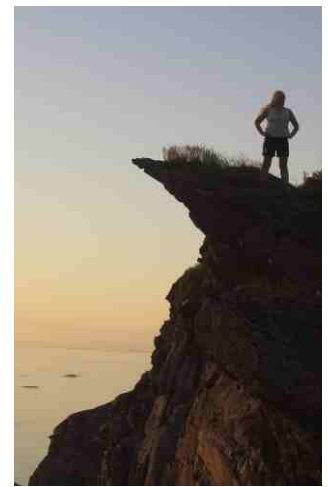
Sittende fylkesråd har vedtatt å øke satsing på reiseliv i Nordland. Alle bedrifter i bransjen er invitert til å delta i en felles satsing med tre hovedmål: Profilerings- og merkevarebygging rundt Nordland som reisemål både nasjonalt og internasjonalt, utvikling av kvaliteten på reisemålene, og utvikling av kompetansenivået i næringen. Videreutvikling av reisemålet Helgeland har et spesielt fokus i denne perioden. Utviklings- og profileringsarbeid tar tid. Satsingen er knyttet til inneværende fylkesrådsperiode frem til 2007.

Flere nyetableringer av opplevelsesbedrifter og utviklingen av nye opplevelsestilbud vitner om optimisme og muligheter. Sammenlignes utviklingen i vinter- og sommersesongene, er det betydelige forskjeller. Sommersesongen 2005 gav en vekst på 11,5 % i omsetningen. Hele 2/3 av denne økningen er norske turister. Sommerhalvåret utgjør 67 % av omsetningen i Nordlands reiseliv. Det er således bekymringsverdig at det i sommersesongen 2005 var en svak utvikling i antallet utenlandske turister. Vintersesongen viser motsatt utvikling. Det er en nedgang på hele 8 % i norske vinterovernattinger. Dette betyr totalt sett 16 000 færre overnattinger i 2005 sammenlignet med 2004. Antall utenlandske overnattinger øker imidlertid. Målt i % er økningen på 145 % eller 24 000 overnattinger. Veksten i utenlandske overnattinger i 2005 skyldes i all hovedsak den militære øvelsen Battle Griffin, men det er også en underliggende vekst i utenlandsk vinterturisme de siste årene med turister som kommer for å oppleve hvalsafari, nordlyset, ski og scooter, fiske og ikke minst få oppleve vær og vind.

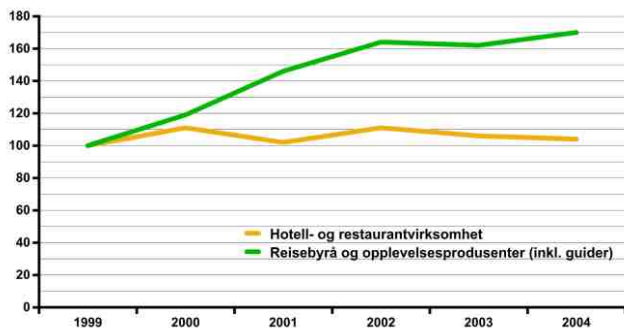
Utsiktene for sesongen 2006 indikerer fortsatt moderat til god vekst i etterspørselen blant reiselivsbedriftene. Det forventes fortsatt vekst i overnattinger på om lag 5 % i 2006 totalt sett. Opplevelsesbedriftene er mer optimistiske og forventer at den positive utviklingen med en årlig vekst på om lag 10 % i 2006. Det er gledelig at reiselivsbedriftene opplever voksende etterspørsel 2005. 2005 er et klart brudd med en svak trend de siste 10 årene. Fra 1995 har næringen tilnærmet uendret volum. Sammenlignet med 1995, har antall overnattinger i fylket steget med 10 %, eller 1 % i snitt pr. år. I Norge er antall overnattinger i samme periode økt med 15 %. Målt i omsetning, er veksten i Nordland 36 % siden 1995. Nasjonalt har omsetningen vokst med 52 % i løpet av de siste 10 årene.

Reiselivssatsingen fra Nordland fylkeskommune har "Nordland opplev verdens vakreste kyst" som kundeløfte. Fra 2004 har Nordland fylkeskommune som en del av reiselivssatsningen initiert et samarbeid med dette navnet for å øke den felles profileringen av næringen. Satsingen fra fylkeskommunen skal også stimulere reisemålsutviklingen og tilføre næringen kompetanse. Denne satsingen på samarbeid i markedsføringen av Nordland har allerede gitt positive effekter. Det kommer stadig flere bedrifter med i prosjektet. Det økende antall bedrifter som deltar i den felles profileringen forventes å bidra til god vekst for reiselivet i 2006. En viktig del av satsingen er å gi Nordland større plass i den nasjonale markedsføringen av Norge som reisemål. Utvikling av reisemålenes kvalitet, temastrategier, og utvikling av nye opplevelser er viktige tiltak i satsingen.

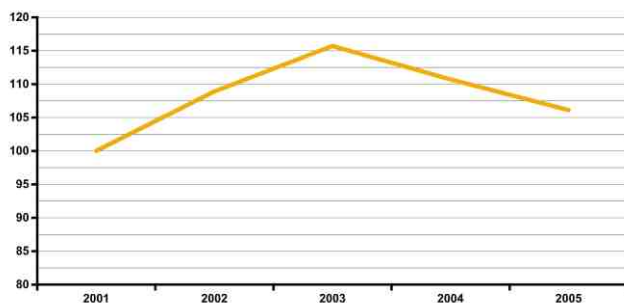
Omsetning reiseliv Nordland

Indeks 1999 = 100

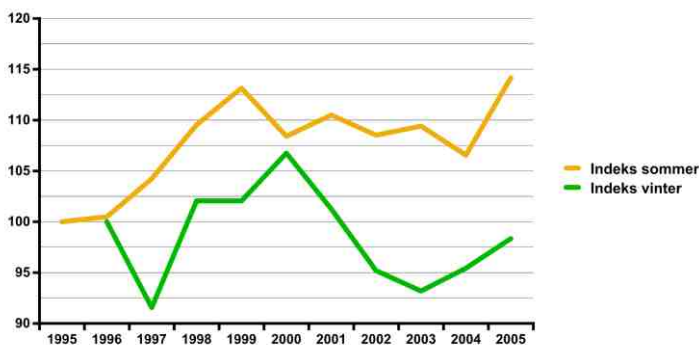
Campingovernattinger Nordland

Indeks juni - august (2001 = 100)

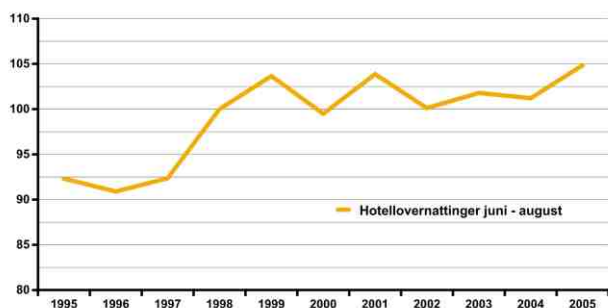
Hotellovernattinger

Indeks sommer - og vinterhalvåret

Hotellovernattinger

Indeks juni - august (1998 = 100)

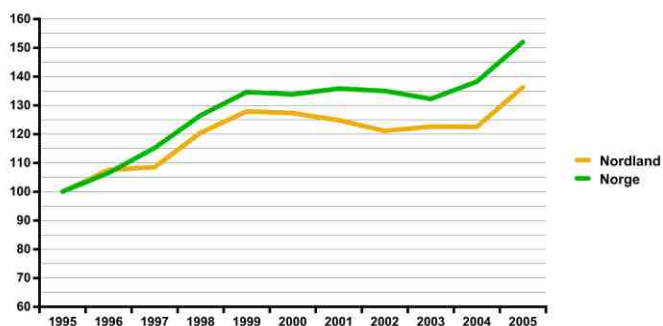
Utfordringer

- Fylkeskommunenes satsing på samarbeid med næringen om profilering av Nordland er en erkjennelse av at det er mange mindre aktører med begrenset kapasitet til å drive markedsarbeid i fylket. Gjennom samarbeidet oppnås langt sterkere felles profilering enn om bedriftene jobbet uavhengig av hverandre.
- Erfaringer fra andre regioner og land viser svært positive erfaringer med denne arbeidsmåten for å oppnå vekst i en regions reiseliv.
- Erfaringer fra regioner og fylker som har gjennomført strategier for merkevarebygging og felles profileringstiltak er gjennomgående positive. Det påbegynte arbeidet med en slik strategi i Nordland er derfor spennende og fremtidsrettet.
- Aktørene som har lyktes med å skape vekst i Nordland kjennetegnes av sterkt fokus på forståelse av kundenes behov. Verktøyene de setter inn for å lykkes er først og fremst kvaliteten på produktene, kompetanse, klar vilje til å være i forkant med utviklingen av nye produkter, bred formalisert samarbeidsflate både lokalt og lengre borte samt vilje til å bruke en betydelig del av bedriftens ressurser i markedsarbeidet.
- Reiselivsnæringen i Nordland har over tid svekket sitt økonomiske fundament. Lav soliditet og lav lønnsomhet gjør det ekstra utfordrende å finansiere satsing på nye markeder og produkter.
- Sterk vekst i omsetning av opplevelser og antall aktører vitner om muligheter og optimisme i denne delen av reiselivet. En fortsatt økning i den delen av reiselivet er svært positivt fordi det tilfører en ny dimensjon til reiselivsproduktet Nordland.

Losjiovernetning Nordland og Norge

Indeks juni - august (1998 = 100)

UENDRET ARBEIDSLEDIGHET I NORDLAND

Nordlandsbedriftene har ikke økt sysselsettingen i 2005 på tross av økende aktivitet. Den forventede nedgangen i registrerte arbeidsledige har så langt uteblitt. Ledigheten er uendret fra 2004 med 5070 arbeidsledige i fylket. På landsbasis er antallet registrerte ledige redusert med 11 % sammenlignet med 2004. Utsikten til nedgang til arbeidsledigheten i Nordland i 2006 er lav.

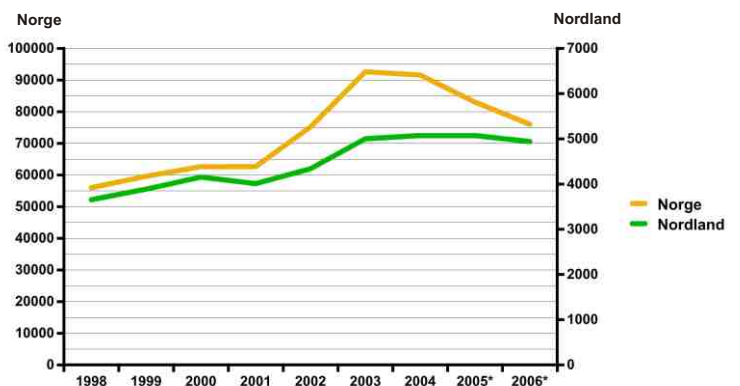
Den registrerte arbeidsledigheten i Norge faller med 11 %, og det er økning i antall utlyste stillinger i 2005. Arbeidsledigheten i Nordland er imidlertid uendret i 2005. Aetat arbeidslivsundersøkelse viser en ytterligere nedgang i behovet for arbeidskraft. Den svake utviklingen i Nordland kan dels forklares med at det er vekst i nye arbeidssøkende, og at veksten i sysselsetting er svakere enn i landet forøvrig innen de viktige sektorene bygg og anlegg, varehandel og offentlig tjenesteproduksjon.

Det har vært en svak nedgang i ledigheten innen bygg og anlegg, industri, tjenesteproduksjon til næringslivet og transportsektoren. Tilstrømmning av nye arbeidssøkere og svak jobbskaping utligner disse positive effektene. Med en utvikling tilsvarende Norge for øvrig, ville Nordland hatt 500 færre registrerte arbeidsledige i 2005.

Industrien i fylket har gjennom 2005 færre permitterte enn de foregående 2 årene. Høsten 2005 er det igjen varslet permitteringer innen prosessindustrien og deler av verkstedsindustrien som følge av sesongvariasjoner og markedskorrigeringer.

Bedriftene i Nordland rapporterer lavere forventet jobbskaping og færre har behov for nye medarbeidere i 2006. Bildet er forskjellig på nasjonalt plan. Det forventes en reduksjon i arbeidsledigheten med 5 % eller 4000 flere sysselsatte i 2006. Hvis sysselsettingen skal opp på nasjonalt nivå i Nordland, må det på sikt skapes 2000 flere arbeidsplasser enn det fylket mister. Vedvarende høyere ledighet vil historisk sett medføre sterkere utflytting fra fylket.

Arbeidsledighet i Nordland og Norge
Årsgjennomsnitt helt ledige

STABIL SYSSELSETTING

Syssetningen forblir stabilt på 107 000 personer for niende året på rad. Nye jobber skapes i hovedsak innenfor forretningsmessig tjenesteyting og i offentlig sektor, men i lavere takt enn tidligere. Nordland unngår netto tap av jobber fordi fallet i sysselsettingen innen industrien, varehandelen og reiselivet har flatet ut i 2005. Knappheten på arbeidsplasser med krav om høy kompetanse fortsetter.

Hvorfor er dette viktig?

Syssetning og jobbskaping forteller oss hva vi tar oss til og hvor nye jobber skapes i nordlandsøkonomien. Meningsfylt arbeid, muligheter for unge å finne seg sin første jobb og karrieremuligheter er grunnleggende for at vi trives i Nordland. Syssetningen og velstandsutviklingen i Nordland henger nært sammen. Skal Nordland henge med i velstandsutviklingen i Norge, må det skapes nye jobber og være tilstrekkelig tilgang på godt betalte kompetansearbeidsplasser.

Hvordan er utviklingen i Nordland?

Antall sysselsatte med arbeidssted i Nordland er svært stabil de siste 9 årene. Det er 107 000 sysselsatte i fylket. Til sammenligning har sysselsettingen i Norge vokst med i gjennomsnitt 1 % pr. år de siste 5 årene i Norge. I Nordland skapes ny sysselsetting innen offentlig tjenesteproduksjon, varehandel og tjenesteyting rettet mot bedriftene. Denne jobbskapingen utlignes i denne perioden av netto tap av arbeidsplasser innenfor primærnæringene, finanssektoren og i transportsektoren. Det offentlige sysselsetter 43 % av de sysselsatte. Dette er 2 % mer enn for 5 år siden. Veksten i omsetning innen industri og varehandel har ikke gitt tilsvarende vekst i sysselsettingen.

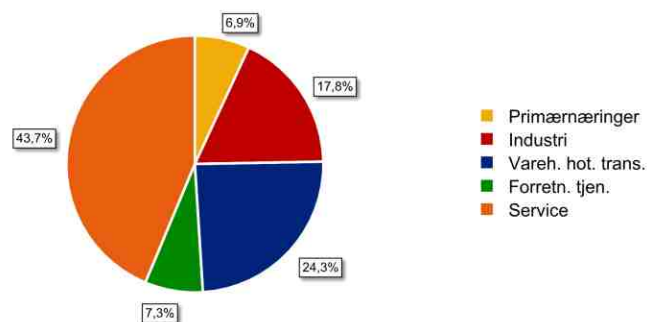
Ledig kapasitet har således dekket økt aktivitet. Det rapporteres om full kapasitetsutnyttelse i deler av prosessindustrien og i deler av bygg og anlegg, øvrige sektorer rapporterer fortsatt om ledig kapasitet.

Stabil utvikling i Nordland og økt sysselsetting i landet under ett forklares i stor grad av at Nordland ikke får dra hjelp fra veksten i oljeindustrien og at veksten i bygg og anlegg er sterkere i Sør-Norge. Veksten i den offentlige sysselsettingen er sterkere i Sør-Norge enn i Nordland. Det forventes fortsatt stabil sysselsetting i Nordland i 2006.

Kompetansenivået blant de sysselsatte vokser i Nordland. I løpet av de siste 5 årene har denne gruppen av arbeidstakere økt med 8 % i Nordland og 9,6 % i Norge. Innslaget av arbeidstakere med høyere utdanning er 23 % i Nordland sammenlignet med 29 % i landet som helhet.

Økende kompetansenivå er svært viktig for bedriftenes konkurransevne. Satsing på Universitet i Bodø er dermed en sentral premiss for å redusere denne forskjellen.

Fordeling sysselsatte i Nordland 2004

Utfordringer

- Sysselsettingen i Nordland vokser mindre enn i landet totalt siste året.
- Offentlig sysselsetting øker mindre enn i landet totalt siste året.
- Andelen sysselsatte i høytlønnsyrker vokser, men innslaget i arbeidsstokken er fortsatt 6 % eller 6000 personer for lavt i Nordland sammenlignet med antallet hvis Nordland var på landsgjennomsnittet
- Jobbskaping forventes i det kommende året i hovedsak å opprettholdes av offentlig sektor, tjenesteyting rettet mot bedrifter og varehandelen. Det er ikke positive tegn fra industrien, marin sektor eller bygg og anlegg. Også i transportsektoren, forventes det svak negativ utvikling i 2006 målt i sysselsetting.

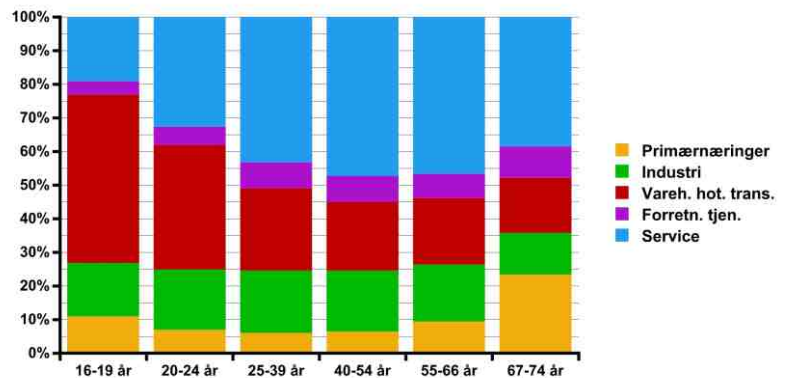
Endringene i sysselsettingsmønsteret i Nordland betyr at vi både får flere pendlere til sentraene og større utfordringer i å tiltrekke oss den mestkompetente arbeidskraften. Det er forventet at en større del av jobbskapingen de kommende årene vil komme i by eller sentrumskommunen i Nordland. Dette skaper utfordringer både for bedriftene i det å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft for å styrke konkurransevne og for nordlandssamfunnet, med å styrke kvaliteten på bo- og levemiljøet. Betydningen av å utvikle gode kommunikasjoner, gode bomuligheter, gode skoler og et tilstrekkelig rikt kultur- og idrettstilbud øker dermed.

Hvordan tar vi vare på våre unge?

Utfordringen med å skape attraktive jobber for unge i Nordland er ikke minsket siste året. Fortsatt er det innen varehandel, restaurant og hotell mange av de unge finner sin første jobb. For de unge med utdanning er utvalget av jobber ikke økt siste året. Andelen av de unge ferdig utdannet som søker ut av fylket fortsetter å vokse. Arbeidsgivere som utlyser stillinger for unge høyt utdannede rapporterer også om mange søkere og god tilgang. Sett i et nasjonalt og internasjonalt konkurranseperspektiv, betyr det at tilgjengelig kompetanse sendes bort fra fylket og disse vil drive velstandsutviklingen andre steder.

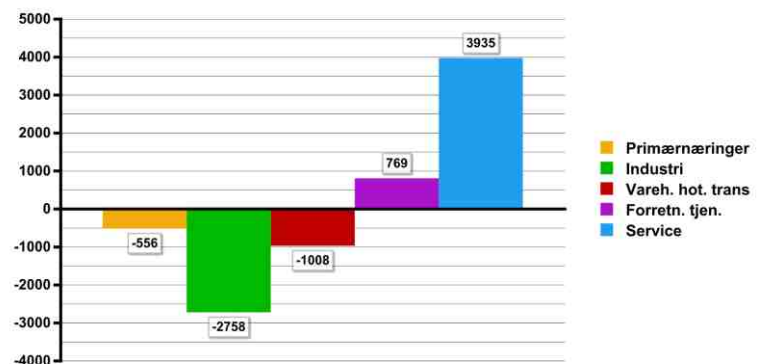
Sysselsetting

Fordelt på alder og bransje i Nordland 2004

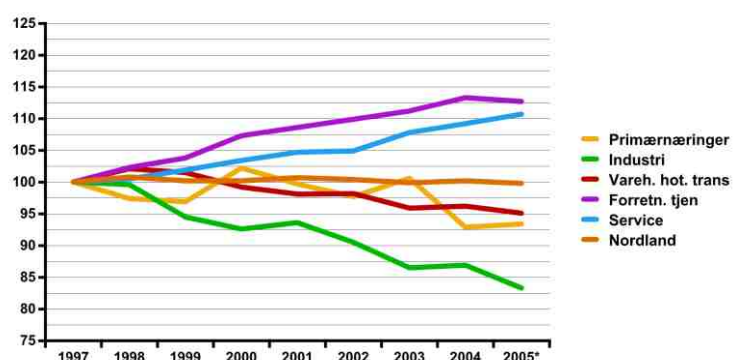
Netto jobbskaping

Nordland 1997-2004

Bransjevis utvikling sysselsetting

Indeks 1997 = 100

VI TRENGER FLERE UNGE

BEFOLKNING I NORDLAND

Det er nedgang i befolkningsmengden i Nordland og flere flytter fra Nordland i 2005. Fortsatt er nedgangen sterkest i aldersgruppen 20-29 år. Befolkningsveksten i sentraene i Nordland fortsetter i 2005.

Befolkningsutviklingen i Nordland preges av to trender. Det er tiltakende bevegelse fra periferi til sentra i Nordland, og det er tiltakende flytting fra Nordland til bysentra i Sør-Norge blant de produktive aldersgruppene (ca. 20-40 år) i befolkningen. På tross av betydelige fødselsoverskudd blir det om lag 500 færre nordlendinger i 2005.

Mens folkemengden i landet totalt økte med 6,5 % de siste ti årene har den sunket med 1,9 % i Nordland. Forklaringen er i stor grad økende utflytting i aldersgruppen 20 til 40 år.

I tillegg blir det flere innbyggere i aldersgruppen over 50 år. Dette preges av de store kullene født i årene etter 2. verdenskrig. Spesielt sterke endringer er det i kommuner med utflytting kombinert med økende innslag av eldre. Aldersgruppen 20-29 år har også gått ned på landsbasis, men ikke i samme grad som i Nordland. Kun fylkene Oppland og Finnmark har hatt svakere utvikling i denne aldersgruppen sammenlignet med Nordland. Utflyttingen av personer i aldersgruppen 20-29 år har gått ned 28 % eller 10 487 personer siden 1994.

Forskjellen i utviklingen innad i Nordland er stor. Sterkest nedgang i befolkningen har de såkalte periferi II - kommunene med en nedgang på 17 % de siste ti årene. Kommunegruppen periferi I har en nedgang på 7,5 % i samme periode. Det er sentrums- og bykommunene som opprettholder folketallet i fylket. Bykommune har de siste ti årene en økning på 8 % i befolkningen. Bykommunenes vekst er imidlertid ikke tilstrekkelig for å opprettholde folketallet. De kommende ti år forventes en forsterkning av denne utviklingen. De store etterkrigskullene når etter hvert pensjonsalderen og flere unge forventes å foretrekke by og sentra som bosted. Nordland har svakere jobbskaping enn landet for øvrig i 2005 og dermed høyere arbeidsledighet enn landsgjennomsnittet. Vedvarer denne situasjonen vil en se en ytterligere nedgang i befolkningen som følge av et økende flyttebehov.

Utfordringer

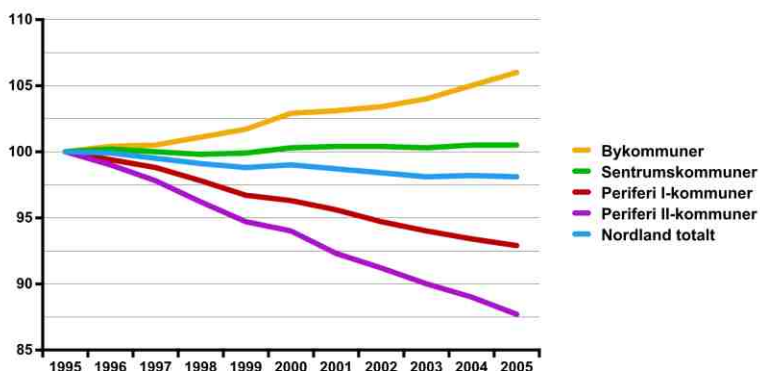

- Nordland er avhengig av at byene og sentra tilbyr attraktive bomiljøer og relevant arbeid dersom de unge skal fristes til å bli i Nordland, eller at innflyttere skal trekkes til fylket.
- Innflyttingen til sentraene vil på sikt medføre betydelige forskjeller i tjenestetilbudet som tilbys innbyggerne i by- og periferikommunene.
- Bedring av infrastrukturen i fylket i form av bedre veier, båt, fly og fergearter åpner for større bo- og arbeidsregioner. Realiseringen av slike prosjekter vil øke attraktiviteten og bokvaliteten i flere av fylkets regioner.

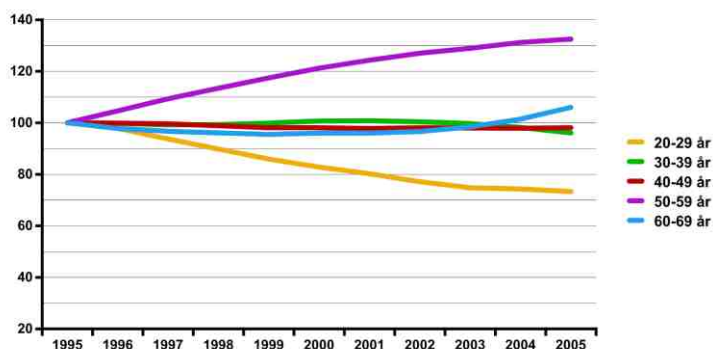
Befolkningsutvikling etter periferistatus

Nordland 1995 - 2005 (indeks 1995 = 100)

Befolkningsutvikling 20 - 69 år

Indeks 1995 = 100

Kommuneklassifiseringer i Nordland

Bykommuner: Bodø og Narvik

Sentrumskommuner: Brønnøy, Alstadhaug, Vefsn, Rana, Fauske, Vestvågøy, Vågan, Sortland

Periferi 1: Bindal, Sømna, Herøy, Leirfjord, Grane, Hattfjelldal, Nesna, Hemnes, Meløy, Saltdal, Hamarøy, Tysfjord, Ballangen, Hadsel

Periferi 2: Vega, Vevelstad, Dønna, Lurøy, Træna, Rødøy, Gildeskål, Beiarn, Sørfold, Steigen, Lødingen, Tjelsund, Evenes, Røst, Værøy, Flakstad, Bø, Øksnes, Andøy, Moskenes

Kilde: Norut

RIMELIGERE ARBEIDSKRAFT I NORDLAND

Prisen på arbeidskraft fortsetter å stige langsommere i Nordland enn landsgjennomsnittet. Lønnsnivået i Nordland er 13 % lavere enn landsgjennomsnittet og steg med 3,1% sammelignet med 3,3 % nasjonalt. Lavere lønnsvekst kombinert med økende omsetning bidrar til at arbeidskraft relativt sett koster mindre i Nordland enn landsgjennomsnittet.

Hvorfor er dette viktig?

Arbeidstakernes velstandsutvikling sier noe om hvor attraktivt det er å bo i en region og hvordan bedriftenes lønnskostnader er. Innbyggernes kjøpekraft er viktig for all handelsvirksomhet og tjenestekonsum. Prisen på arbeidskraft er viktig for bedriftenes konkurransekraft.

Hvordan er nivået i Nordland?

Lønnsnivået i Nordland er nå 13 % lavere enn nasjonalt gjennomsnitt. Dette betyr at lønnen i snitt er 35 000 kroner under landsgjennomsnittet. Trenden med lavere lønnsvekst i Nordland fortsetter dermed også i år. I mange sektorer betyr dette at Nordland er et gunstig fylke å ha ansatte i.

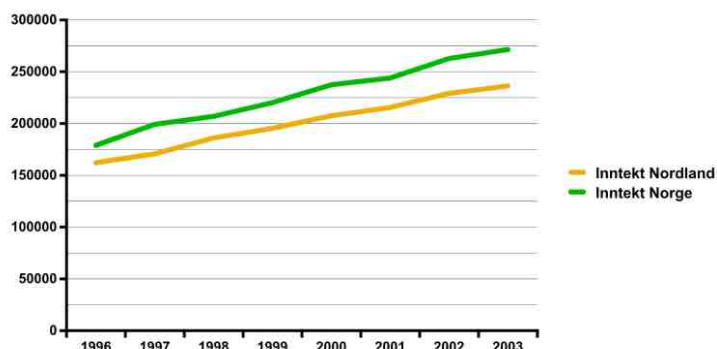
Et noe høyere innslag av sysselsatte i offentlig sektor, mange utdannings- og omsorgsansatte øker andelen ansatte som ikke jobber fulltid hos sin arbeidsgiver. Høyt innslag av offentlig sysselsetting i en økonomi, gir typisk lavere lønnsnivå enn økonomier der flere er sysselsatt i privat sektor. Næringsstrukturen bidrar også til å forsterke forskjellen mellom Nordland og Norge. Nordland har relativt sett færre sysselsatte i høytlønnede kompetansestillinger en landsgjennomsnittet. Sammenlignes lønnen hos høyt utdannet arbeidskraft, er det langt mindre forskjeller mellom Nordland og gjennomsnittet i Norge.

Innad i Nordland er også forskjellene i lønnsnivå store. Av kommunene i Nordland er det kun Bodø som har en gjennomsnittlig bruttoinntekt som svarer til landsgjennomsnittet. Dersom vi ser på kommunene etter periferistatus har kommunene utenfor sentraene betraktelig lavere gjennomsnitt enn fylkesgjennomsnittet med 215 000 kroner for periferi I-kommuner og 212 000 kroner for periferi II-kommuner mot bykommunenes gjennomsnittslønn på 255 000 kroner. Denne forskjellen hadde vært enda større dersom ikke offentlig sektor hadde hatt en utjevne effekt på lønnsforskjellene i tettbebygde strøk og distriktene. Over tid vil store lønnsforskjeller innad i Nordland påvirke befolkningens valg av bosted.

Gode kommunikasjoner, både i form av veier, tog, fly, båt og buss gjør det mulig å pendle til sentra og opprettholde velstandsutviklingen i omliggende kommuner. Videreutvikling av bo- og arbeidsregioner i Nordland er derfor en viktig utfordring i årene som kommer.

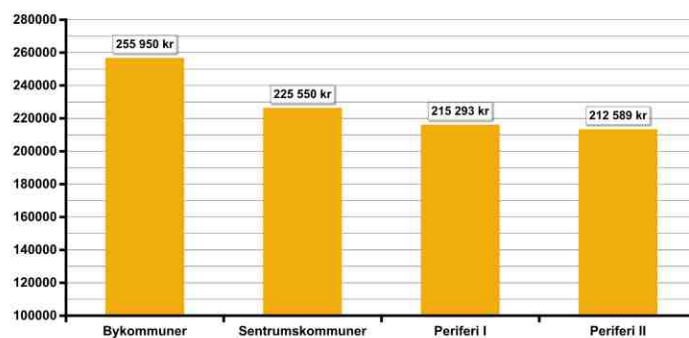
Gjennomsnittlig bruttoinntekt

Nordland og Norge i kroner

Gjennomsnittlig bruttoinntekt

Etter periferistatus i kroner 2003

Kommuneklassifiseringer i Nordland

Bykommuner: Bodø og Narvik

Sentrumskommuner: Brønnøy, Alstadhaug, Vefsn, Rana, Fauske, Vestvågøy, Vågan, Sortland

Periferi 1: Bindal, Sømna, Herøy, Leirfjord, Grane, Hattfjelldal, Nesna, Hemnes, Meløy, Saltdal, Hamarøy, Tysfjord, Ballangen, Hadsel

Periferi 2: Vega, Vevelstad, Dønna, Lurøy, Træna, Rødøy, Gildeskål, Beiarn, Sørfold, Steigen, Lødingen, Tjelsund, Evenes, Røst, Værøy, Flakstad, Bø, Øksnes, Andøy, Moskenes

Kilde: Norut

INDEKS NORDLAND 2005

Nordlands økonomi og samfunnsutvikling

Indeks Nordland er et samarbeid mellom Nordland Fylkeskommune, Innovasjon Norge Nordland, Næringslivets Hovedorganisasjon Nordland og Kunnskapsparken Bodø AS.

Forfattere:

Erlend Bullvåg, Handelshøgskolen i Bodø / Kunnskapsparken Bodø AS
Erik Størdal Skjemstad Kunnskapsparken Bodø AS

Prosjektledelse:

Kunnskapsparken Bodø AS

Takk til fagmiljøet ved Handelshøgskolen i Bodø for tilbakemeldinger og nye perspektiver.

Styringsgruppe:

Edvin Kaski, Innovasjon Norge Nordland
Jørn Sørvig, Nordland fylkeskommune
Kurt Jessen Johanson, NHO Nordland
Svenn Are Jenssen, Kunnskapsparken Bodø AS
Erlend Bullvåg, Handelshøgskolen i Bodø / Kunnskapsparken Bodø AS

Kilder:

Næringslivets forventninger er hentet fra NHO Nordlands medlemsundersøkelse.

Statistikk om befolkning, sysselsetting, lønn, jobbskaping, konkurser og reiselivets aktivitet er hentet fra Statistisk sentralbyrå.

Tall for bedriftenes økonomiske nøkkeltall og nyetableringer er hentet fra BizKit@ Forvalt (www.bizkit.no/forvalt).

Regnskapsdatabasen utvikles i et samarbeid mellom BizKit@ Forvalt og Handelshøgskolen i Bodø

Tall for arbeidsledighet er hentet fra Aetat og utsiktene for arbeidsmarkedet er basert på Aetats årlige bedriftsundersøkelse 2005.

Grafisk design:

MegaphOne AS

Foto:

MegaphOne AS
Odd Georg Skjemstad
Nordland Reiseliv
Høgskolen i Bodø
Mo Industripark

Trykk:

Blikk Sentraltrykkeriet AS

ISBN 82-8151-004-8

Indeks Nordland